

Tekstas mokytojui prieš pagrindinę pamokos dalį (darbą darbalapyuose)

Šiandien prieš pradėdant užduotį trumpai pasikartokime, kas yra medžiaga. Medžiaga - tai, iš ko pagamintas daiktas arba jo dalis. Vienos medžiagos randamos gamtoje, pavyzdžiui, medvilnė, mediena, molis ir oda. Kitas sukuria žmonės - jos vadinamos dirbtinėmis. Pavyzdžiui stiklas - jis gaminamas kaitinant smėlį. Tad priskirtumėt iš gamtos atėjusią medžiagą ar dirbtinę (žmogaus kurtą)?

Kiekviena medžiaga turi savybių: gali būti skaidri ar ne, lengva ar sunki, kieta ar elastinga, vandeniui atspari ar jį sugerianti. Dėl tų savybių gamintojai parenka, kokia medžiaga labiausiai tinka konkrečiam daiktui ar pakuotei. Mūsų darbalapyje prie kiekvienos medžiagos turėsite surašyti dviejų parduotuvėje rastų prekių pavadinimus ir parašyti, kokia tai dalis - ar tai indelis, dėžutė, kamštelis, dangtelis, pagaliukas, maišelis ar pan. Dabar einame per skyrius ir aš parodysiu po pavyzdį.

Einama prie plastiko. Pateikiamas teksto pavyzdys:

Plastikas lengvas, nelūžta ir nebijo vandens, todėl jo daug pakuotėse. Pažiūrėkite į šiuos vandens butelius - tai plastikas. Štai ir jogurto indelis - čia plastikas, o plona plėvelė ant viršaus irgi plastikas. Tad darbalapyje pavadinimas būtų „Graikiškas jogurtas“, o dalis „Indelis“ arba „Indelio plėvelė“. Primenu, kad kai rasite panašių prekių, į darbalapį įrašykite jų pavadinimus ir kuri plastikinė dalis matoma.

Einama prie stiklo. Pateikiamas teksto pavyzdys:

Stiklas skaidrus, kietas, bet trapus. Parodau uogienės stiklainį - čia medžiaga stiklas, dalis - „indelis“, o ant viršaus yra metalinis dangtelis, jį taip pat užrašytume prie metalo. Galime dar pažiūrėti į sulčių butelį iš stiklo - vėl „indelis“. Svarbu prisiminti: stiklas puikiai tinka maistui, nes nesugeria jokio maisto kvapo, yra sandarus, gali išlaikyti didelius kiekius maisto ilgesnius laikotarpius, bei lengvai perdirbamas.

Einama prie medienos. Pateikiamas teksto pavyzdys:

Mediena tvirta, bet sugeria vandenį, todėl dažniau ji naudojama ne pakuotei, o daikto daliai. Štai ledai ant pagaliuko - pats pagaliukas - medinis. Parduotuvėje dažnai galime rasti medinius maisto įrankius, juos taip pat lengva perdirbti.

Einama prie popieriaus. Pateikiamas teksto pavyzdys:

Dabar popierius, dar kitaip - kartonas. Popierius lengvas ir sugeria vandenį, todėl dažnai naudojamas dėžutėms. Parodau dribsnių dėžutę - čia popierius. Popierinis pirkinį maišelis irgi tinka. Arbatos dėžutė - vėl popierius. Popierių lengva perdirbti, bet jis netinka skysčiams, nebent turi papildomą vidinį sluoksnį.

Einama prie odos. Pateikiamas teksto pavyzdys:

Oda gali būti natūrali arba dirbtinė, ji minkšta, bet tvirta, maloni liesti. Jei parduotuvėje yra drabužių ar buities skyrius, galime rasti odinį diržą arba piniginę. Galime taip pat pabandyti rasti kamuolių, jų paviršius dažniausiai yra iš odos.

Einama prie metalo. Pateikiamas teksto pavyzdys:

Metalas. Metalas tvirtas, dažnai blizga, gali būti traukiamas magneto. Štai konservų skardinė - čia metalas. Limonado skardinė - vėl metalas. Ant stiklainio matote metalinį dangtelį, šią dalį taip pat galima priskirti prie metalo.

Einama prie molio. Pateikiamas teksto pavyzdys:

Iš molio gaminami keraminiai daiktai, kurie po išdegimo tampa kieti. Jeigu parduotuvėje yra namų ar sodo skyrius, galime rasti keraminį puodelį arba gėlių vazoną - tai molis (keramika).

Einama prie medvilnės. Pateikiamas teksto pavyzdys:

Medvilnė - natūralus audinys, minkštas ir sugeria vandenį. Vaistinėse ar higienos skyriuje matome vatos diskus - tai medvilnė. Pirkinių skyriuje yra daugkartiniai audinio maišeliai - jei ant etiketės parašyta „100 % cotton / medvilnė“ - tai tinkama rašyti į darbalapį prie medvilnės. Šimtaprocentinės medvilnės prekių paprastoje parduotuvėje ne visada rasime, bet galbūt mums pavyks?

Einama prie gumos. Pateikiamas teksto pavyzdys:

Guma elastinga, tampri ir neslysta. Buitinės chemijos ar ūkinių prekių skyriuje rasime gumines pirštines. Plaukų skyriuje matome plaukų gumytes. Dar vienas pavyzdys - stiklainio dangtelio viduje galime rasti guminę dalį, kuri padeda sandariai užsukti stiklainį.

Įsivertinimo užduotis

Mokiniam užduodama mįslė, visi bendrai arba komandose bando įminti ir atsakyti į visus teisingai. Pasiūlymas: galima pateikti visas mįsles (be atsakymų) ir mokiniai turėtų surašyti visas medžiagas, vėliau bendrai pasitikrinti.

1. Skaidrus, bet greitai dužtu. Mane rasi languose ir buteliuose. Kas aš?
2. Lengvas ir spalvotas, vandens nebijau. Dažnai būnu buteliuose ar indeliuose. Kas aš?
3. Augu miške, turiu rieves. Iš manęs suolai, pagaliukai ir lentos. Kas aš?
4. Plonas ar storas, mėgstu pieštuką, bet bijau vandens. Iš manęs dėžutės ir maišeliai. Kas aš?
5. Tvirtas ir dažnai blizgu, kartais mane traukia magnetas. Iš manęs raktai ir skardinės. Kas aš?
6. Minkšta ir šilta, gerai sugeriu vandenį. Iš manęs marškinėliai ir rankšluosčiai. Kas aš?
7. Tampri, elastinga, neslystu. Mane rasi pirštinėse, padangose ir gumytėse. Kas aš?
8. Drėgnas – minkštas, išdžiūvęs – kietas. Iš manęs puodai, vazos ir puodeliai. Kas aš?
9. Minkšta, bet tvirta ir maloni liesti. Iš manęs batai, diržai, kamuoliai. Kas aš?

Atsakymai (mokytojui)

1. Stiklas

2. Plastik
3. Mediena
4. Popierius/kartonas
5. Metalas
6. Medvilnė
7. Guma
8. Molis (keramika)
9. Oda

1. Skaidrus, bet greitai dužtu. Mane rasi languose ir buteliuose. Kas aš?
2. Lengvas ir spalvotas, vandens nebijau. Dažnai būnu buteliuose ar indeliuose. Kas aš?
3. Augu miške, turiu rieves. Iš manęs suolai, pagaliukai ir lentos. Kas aš?
4. Plonas ar storas, mėgstu pieštuką, bet bijau vandens. Iš manęs dėžutės ir maišeliai. Kas aš?
5. Tvirtas ir dažnai blizgu, kartais mane traukia magnetas. Iš manęs raktai ir skardinės. Kas aš?
6. Minkšta ir šilta, gerai sugeriu vandenį. Iš manęs marškinėliai ir rankšluosčiai. Kas aš?
7. Tampri, elastinga, neslystu. Mane rasi pirštinėse, padangose ir gumytėse. Kas aš?
8. Drėgnas – minkštas, išdžiūvęs – kietas. Iš manęs puodai, vazos ir puodeliai. Kas aš?
9. Minkšta, bet tvirta ir maloni liesti. Iš manęs batai, diržai, kamuoliai. Kas aš?

1. Skaidrus, bet greitai dužtu. Mane rasi languose ir buteliuose. Kas aš?
2. Lengvas ir spalvotas, vandens nebijau. Dažnai būnu buteliuose ar indeliuose. Kas aš?
3. Augu miške, turiu rieves. Iš manęs suolai, pagaliukai ir lentos. Kas aš?
4. Plonas ar storas, mėgstu pieštuką, bet bijau vandens. Iš manęs dėžutės ir maišeliai. Kas aš?
5. Tvirtas ir dažnai blizgu, kartais mane traukia magnetas. Iš manęs raktai ir skardinės. Kas aš?
6. Minkšta ir šilta, gerai sugeriu vandenį. Iš manęs marškinėliai ir rankšluosčiai. Kas aš?
7. Tampri, elastinga, neslystu. Mane rasi pirštinėse, padangose ir gumytėse. Kas aš?
8. Drėgnas – minkštas, išdžiūvęs – kietas. Iš manęs puodai, vazos ir puodeliai. Kas aš?
9. Minkšta, bet tvirta ir maloni liesti. Iš manęs batai, diržai, kamuoliai. Kas aš?

1. Skaidrus, bet greitai dužtu. Mane rasi languose ir buteliuose. Kas aš?
2. Lengvas ir spalvotas, vandens nebijau. Dažnai būnu buteliuose ar indeliuose. Kas aš?
3. Augu miške, turiu rieves. Iš manęs suolai, pagaliukai ir lentos. Kas aš?
4. Plonas ar storas, mėgstu pieštuką, bet bijau vandens. Iš manęs dėžutės ir maišeliai. Kas aš?
5. Tvirtas ir dažnai blizgu, kartais mane traukia magnetas. Iš manęs raktai ir skardinės. Kas aš?
6. Minkšta ir šilta, gerai sugeriu vandenį. Iš manęs marškinėliai ir rankšluosčiai. Kas aš?
7. Tampri, elastinga, neslystu. Mane rasi pirštinėse, padangose ir gumytėse. Kas aš?
8. Drėgnas – minkštas, išdžiūvęs – kietas. Iš manęs puodai, vazos ir puodeliai. Kas aš?
9. Minkšta, bet tvirta ir maloni liesti. Iš manęs batai, diržai, kamuoliai. Kas aš?

DARBALAPIS

Medžiaga	Pavadinimas (2), pvz.: „Graikiškas jogurtas”	Kokia tai dalis (pvz.: kamštelis, indelis)
Plastikas		
Stiklas		
Mediena		
Popierius		
Oda		
Metalas		
Molis		
Medvilnė		
Guma		